

DOMOVINA

Oglasi:

za 1 mm x 60 inseratnega stolpca ma 80 vstavjev,
redni 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K.
Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Sodna ulica 8.

Maročnina:

Za celo „Domovino“ (trikrat na teden) mesečno 3 K,
četrtletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K.
Petkova številka mesečno 1 K, četrtletno 3 K, pol-
letno 6 K, celoletno 12 K.

Nov predlog za rešitev valute.

LDU. Beograd, 11. jan. V vodilnih političnih krogih je v zadnjem trenutku nastal glede rešitve valutnega vprašanja kompromisni predlog, ki sprejema Veljkovičev načrt z nekaterimi izpremembami. Bistvene točke tega kompromisnega predloga so sledeče: Reorganizirana Narodna banka naj potegne stare krone iz prometa s tem, da jih zamenja z novo kronsko novčanicico. Ker takih novčanic še ni natisnjenih, naj se za sedaj uporabijo v to svrhu novo natisnjeni državni dinarji, ki se morajo s posebnim natisom na obeh straneh označiti kot krona, in sicer, ker takih novčanic še ni dovolj natisnjenih, naj bi se natisnili kakor po Veljkovičevem načrtu na vsako tako dinarsko novčanicico večkratni iznos v kronah. Poleg kronskih novčanic naj bi izdajala Narodna banka dinarske novčanicice. V garancijo novih bankovcev (kronskih in dinarskih) bo dala država Narodni banki državne bone. Na ta način prevzame država jamstvo za izmenjavo nove krone. Ta državna garancija bo podprta zlasti s tem, da se zastavi del državnih šum, katerih čisti dohodek bo deloma služil v kritje novčanic Narodne banke. Dosedanje kritje Narodne banke bo služilo tudi kot kritje za nove kronske in dinarske novča-

nice. Razmerje med novo krono in nje zlato podlago ostane za sedaj nerešeno. Reši ga šele parlament. Istotako naj parlament določi zlato podlago za dinar. Sedanja zlata podlaga starega dinarja se do tedaj odpravi. Tudi nadalje pa ostane v veljavi za razmerje med krono in dinarjem sedaj obstoječe službeno razmerje 4:1. Vsakdo sme plačevati pri državnih blagajnah v kronah ali dinarjih po tem kurzu. Državna plačila, zlasti uradnikom, se izvrše radi zadržanja sedanjih tržnih cen v vsem starem ozemlju krone izključno v novih kronskih novčanicah. Mali kronski bankovci, ki danes več ali manj vrše vlogo drobiža, se v najkrajšem času nadomeste z novim papirnim novcem. Kakor je videti, leži glavna razlika med Veljkovičevim in novim valutnim načrtom v tem, da ostaneta po zadnjem dinar in krona tudi še naprej samostojna samca, dočim sta po Veljkoviču neločljivo skupaj zraščena dvojčka. Četudi se obadva načrta veliko ne razlikujeta, vendar povzročata eden kot drugi bistveno drugačne posledice. Novi predlog ima pred Veljkovičevim velikansko prednost, ker ne izziva težkih gospodarskih potreslajev.

Za povzdigo ribarstva.

Deželna vlada pripravlja naredbo, s katero se bodo izenačili za vse slovenske pokrajine predpisi v varstvo in pospeševanje ribarstva. Tudi na Štajerskem se uvedejo ribarski odbori, kakor so obstojali na Kranjskem. Zlasti je važna akcija, da bodo ribji iovi vsled agrarne reforme večidel oproščeni in da bodo prešli v roke okrajev, oziroma občin. Prav bi bilo, da vsi tisti, ki se zanimajo za ribištvo, stavijo deželni vladi predloge, kako bi se stvar najbolje uredila. Demokratska sestava sedanje vlade jamči, da se bodo uvaževali vsi pametni nasveti iz ljudstva.

Pred volitvami.

(Dopis z dežele.)

Smo v dobi najhujše politične borbe, ki v njej bijemo boj za dobrobit naše troimenske ujedinjene države, z druge strani pa polagajo na tehtnico sleherni silo, da si zopet pribore, oziroma vzdrže duhovsko nadoblast v Sloveniji. V dosego ciljev je videti dvojen način bojevanja. Mi stojimo na planem in prodiramo neustrašeno v vojni črti, izpostavljeni najhujšemu topovskemu ognju, najgršemu osebnemu izbruhu; previdnejši so pa naši rasprotniki, ki so se zaradi varnosti zakopali globoko v rove zahrbtnosti, od koder bljujejo na nas ostudno germansko iznajdbo — „smrdljive, dušične pline“. Ponos starega Slovana je bil, da je v težki borbi vrgel od sebe orožje, ščite, pograbil nož in deloval s človeško silo, ki se je pred njo tresel ves svet. Močan, silen je bil, dokler se mu ni približal nemški duhoven, ki mu je potisnil v roke nositelja miru, križanega Odrešenika, na vrat pa mu nataknil težak jarem: nemško-duhovske nadoblasti. Pod obojim smo ječali 1300 let. Kruta je bila sila nemških cesarjev, ki se je v plašču njihovih hinavskih čednosti skrivala tudi naša Šusteršičijanska duhovščina.

Branijo se danes težkih odgovornosti za časa grozne vojne. Kličem tedaj v spomin dneve, ki so bili. Kdo si je mencial roke, ko je zapela vojna tromba in smo mi ob plakajočih družinah hiteli v klavnice, kjer so hoteli doprinašati svojim bogovom Abrahamove žrtve, katere žrtve smo jim bili „mi“, možje najkrepkejših let. Ste li videli in čuli ono smrtno tišino v prenapolnjenih vojašnicah? V čigavem imenu je rjovel vaš Šusteršič, da s ponosom žrtvujemo domovini sleherni kapljo krvi, samo, da ubijejo tužno Srbijo? Kdo ga je volil? Kdo je pošiljal po občinah one pole, kjer so iskali Srbofilov, izdajalcev? Kdo je ovadil celo vrsto najboljših ljudi, da so jih drugi komaj rešili vislic?...

Hej, prijatelji, poznati jim je, da niso nikdar imeli smrti pred očmi, da jim je „smrtna ura“ le dobro politično orožje, ki z njim strahujejo ljudi, neumečih, da je Kristus, naš veliki učitelj, klical: „Moje kraljestvo ni od tega sveta“. — In ko je duhovnik Krek spoznal, da Šusteršič-Lampetova smer ni prava, ko smo se vsi rodoljubi združili okoli „dunajske deklaracije“, kje so bili tedaj oni, ki se danes? „navdušujejo!“ za izobešanje zastav na hišah, ki jim niso nič mari, dočim sami niti ne poznajo narodnih barv? Kdo je zavrgel „Slovenca“ in naročil „Novice“ iz same mrznje do naših splošnih, visokih ciljev? Vsa čast oni duhovščini, ki zna blagor domovine bolj ceniti kakor svojo osebo in svoj stan, le žal nam je, da se je zopet tako tesno oprijela onih starih Šusteršičijancev, ki jim greben moli nazaj v žalostno preteklo dobo, grozno strahovlado.

Naša mirovna delegacija in Jadransko vprašanje.

LDU. Trst, 10. jan. „Edinost“ poroča iz Pariza z dne 7. t. m.: Danes je Clemenceau sprejel jugoslovansko mirovno odposlanstvo. Z ozirom na Scialejeva priobčila o vsebini spomenice, ki mu je bila izročena v Londonu o jadranskem vprašanju, je jugoslovanska delegacija Clemenceau-u razložila svoje stališče v zmislu, da odločno odklanja podlago, na kateri je ta spomenica izražena. Jugoslavija je prepričana, da bi vsako poseganje Italije na vzhodno jadransko obal in na otoke moralo v najkrajšem času dovesti do novih konfliktov. Taka rešitev bi ogrozila evropski mir v isti meri, kakor ga je v resnici motila nesrečna rešitev bosenskega vprašanja na

berlinskem kongresu. — O svojih izvajanjih izvrši odposlanstvo jutri zjutraj mirovni konferenci spomenico, v kateri bo tudi zahtevalo, naj jo vrhovni svet o priliki nastopajočih konferenc zaslisi. — Clemenceau je vzel ustna izvajanja z zanimanjem na znanje. — Vsi ti koraki seveda ne izključujejo direktna pogajanja z Lahi, ki jih je v ostalem tudi Clemenceau priporočal.

LDU. Beograd, 10. jan. „Politika“ javlja: V naših uradnih krogih se trdi, da ostane prestolonaslednik-regent Aleksander v Franciji po vsej priliki do konca tega meseca, ker hoče biti v Parizu, ko se bo začela jadranska konferenca.

Zakaj so v Zagrebu zapirali uradnike?

Zagreb, 11. jan. Ker ravnokar prihaja do odločitve jugoslovansko-italijanskega vprašanja in ker se vselej, kadar Italijanom slaba prede, pojavljajo pri nas resni nemiri, je zagrebska vlada postala pozorna na to, kdo je pretekli mesec zapeljal naše pošteno uradništvo, da je stopilo v triurni štrajk. Pri preiskavi, ki se je vršila v tej stvari, so prišle na dan čudne reči. Izkazalo se je, da vodi uradništvo frankovec Benkovič in stari, iz Rauchove dobe znani preganjalec Stožir. Ta človek je bil Rauchov državni pravdnik, ki je vlačil hrvatske rodoljube v zapore. Sedaj je duševni voditelj uradništva, kojega obupno gnotno stanje je znal zlorabiti za to, da poniža državo in da jo pokaže napram inozemstvu slabotno. Prišlo je na dan, da je minister pošte v posebni brzojavki opozoril vse poštne urade, da so doklade povišane in da zaradi tega stavka ni le zabranjena, temveč da se kot nezmyselna tudi odsvetuje. Na isti službeni brzojavki pa je uradniška organizacija — zlorablja uradno oblast — pripomnila, da se ni treba na ministrove be-

sebe prav nič ozirati. Od nje je bil torej izdan ukaz, da naj uradniki kršijo svojo službeno prisego. Benkovič in Stožir sta nadalje zapeljala poštne uradnike, da so prepustili službeni brzojavni aparat in telefon za organizacijo štrajka. Ko je vlada nato razpustila Benkovičevo društvo, so rovarji, ki strežejo državi po življenju in delajo po nevidnih ukazih dr. Ivica Franka, — ki pošilja iz Reke denarne agente — nadaljevali razpuščeno društvo kot tajno društvo in izdelali celo načrte, kako bodo nanovo organizirali štrajk. Sedaj je nastopil hrvatski ban z odločnimi koraki in odredil, da se frankovski zapeljivci uradništva zapro ter izroče kazenskemu sodišču. — Tako je zadela zaslužena kazen hudodelce, ki so izpodkopavali ugled države v trenutku, ko se odloča usoda naše zapadne meje in ko se pozna vsaka najmanjša nerednost v naši državi na svetovni tehtnici v naše breme. Če kdo, je v takih časih uradnik dolžan izpolnjevati svoje dolžnosti napram državi.

≡ Razširjajte Domovino! ≡

Vso borbo ob prerojenju smo skupaj borili, združeno smo sedli k mizi, da si zgradimo načrt za našo veliko stavbo, ogromno državo Jugoslavijo. Kdo je mogel tedaj spati, dremati? Prokleta je bila naša dolžnost, da smo zastavili vse sile, da ohranimo, kar imamo in da svoje imetje prenesemo v naročje slovanskemu zmagovalcu, ponosnemu Srbu. Sklicavali smo shode. Smo li nastopali strankarsko? Nismo li vabili in volili, ne oziraje se na politično prepričanje? Smo se li uklonili mi ali so se oni, ki nas danes napadajo? Kaj in česa smo obljubljali? „Svoboda“ je bila tista pečena kura, svoboda izpod nemškega jarma, ki nam je grozil, da po vojni vpelje nemški državni jezik v vse urade in šole. Povrnili bi se v tiste čase, ko vam je sodnija izdajala samo nemška pisma, taka, kakršna imate še danes po vaših skrinjah, a jih nihče čitati ne zna. Istotako bi naredili Nemci z nami kakor so storili s Poljaki. Le krščanski nauk je smel biti še poljski,

naposled so jim prepovedali še tega. Vsa poljska je bila ponemčena. Ali niste sami izkusili, kaj znaajo Nemci? „Boljšo gospodarsko bodočnost“ se vam je obetal. Bode vam! Počakajte, da se država uredi.

Splošna draginja je zavladala po vsem svetu, tako na Francoskem kot na Angleškem in v Ameriki, in to so vendar zmagovalci, o Avstriji pa je le pomilovalno govoriti, ona je danes pred poginom. Kmetu so pobrali že domalega vse pridelke, vso živino, od zunaj pa ni ničesar dobiti, ali pa jim ničesar pripeljati ne morejo, ker na železnicah primanjkuje premoga. V Avstrijo naj gredo vsaj za nekaj dni oni, ki godrnjajo tjavendan.

Tu, kar smo navedli iz zgodovine, naj bo dokaz, da imamo še vedno opravka s starimi šusteršičijanci. Umevno je, da ljudstvo tem in takim ljudem ne more zaupati, ker bi ga odpeljali v pogubo.

Kako jih je nabrisal žid.

Samuel Gruška, dobavitelj SLS. odšel z milijoni v žepu.

Slovenski katoličani, ki jemljejo vero v zakup, niso prav nič izbirčni, kadar gre dati komu roko pri sklepanju kupčije. Dočim se v politiki boje katoliških in celo pobožnih „liberalcev“, se družijo, kadar jim gre za profit, prav z vsakim in naj bi to bil sam Lucifer iz dna pekla. V klerikalnem časopisju beremo in po klerikalnih shodih čujemo dan na dan gonjo proti velekapitalistom in proti bankarskim židom. Pri tem pa klerikalne veljake prav nač ne moti, da delajo istočasno tajne kupčijske zveze z židi.

Pri zadnjih državnoborskih in drugih volitvah ni bilo v Sloveniji nobenega boljšega katoličana kot so slikali župniki in kaplani načelnika SLS. in druge farovške veljake. In vendar, kako velika razlika je med dejanji teh ljudi in med besedami! Pozabljeno ne sme ostati, kako so se voditelji SLS. med vojno bratili z — židi in kako so iz same dobičkaželjnosti z njimi delali kupčije.

V Ljubljani je pred vojno živel raztrgan in sestradan žid Salomon Gruška, kateremu ne bi nihče zaupal pet starih avstrijskih krajcarjev. Med vojno je Gruška — menda tudi v spomin rajnkemu avstrijskemu prestolonasledniku izpremenil ime v Ferdinanda — postal dobavitelj avstrijskega vojnega erarja in bil eden prvih vojnih dobičkarjev v Sloveniji. On je imel na vse strani najboljše zveze in povsod je znal namazati, da so zanj tekla kolesa brezhibno in naglo. Kako se je Gruška seznanil z bivšim voditeljem SLS. ni znano, samo to se ve, da sta postala kar čez noč najboljša prijatelja. Zlasti pristrčno je bilo tudi razmerje med tem židom in katoliškim monsignorom dr. Lampetom. Da se židu z dejanji dokaže naklonjenost, dalo se mu je od deželne odbora naročilo, da kupi zanj razno blago na Ogrskem in v Galiciji. Meseca avgusta 1916 — takrat je bila SLS. še enotna in edinstvena — so se namreč začeli baviti zastopniki SLS. v deželnem odboru z vprašanjem aprovizacije. Prvotno je bila mišljena ta stvar le v manjšem obsegu, pozneje pa so začeli gospodje tudi na tem polju postajati velikopotezni. Bržčas so jih k temu ojunčili ogromni dobički, ki so jih delali pri „Deželnem mestu za klavno živino“. Salomon Gruška je imel zanje izvršiti vso kupčijo. Priznali so mu — kakor pravi revizijsko poročilo — 5% provizije od nabavne cene vsega dobavljenega blaga. Dasi bi Gruška pri tem zaslužku prav dobro izhajal, se vendar z njim ni zadovoljil, marveč je porabil poleg tega še ugodno priliko, da je lahkomišelno in z denarjem zapravljivo gospodo še prav pošteno nabrisal.

Najpreje je kupil Salomon za deželo masti, osoljenega in prekajenega špeha, prekajenega mesa, ocvirkov in čebule, za katero robo je dobil izplačanih 1.578.000 K. — Ze pri nakupu tega blaga je Gruška zaslužil ogromne vsote denarja, ker je deželi zaračunal blago veliko dražje kot je pa njega stalo. Razuntaga pa mu je šlo še za 5% provizijo nad 78.000 K, torej vsota, ki je bila l. 1916 gotovo več vredna kot pa danes pol milijona kron. Kako je delala dežela kupčijo z Gruško, danes še ni jasno; kajti revizijsko poročilo o deželnem gospodarstvu pravi, da Gruška še danes ni predložil obračuna o vseh dobavah. To dejstvo — da Gruška noče obračunati — se je opetovano poročalo deželnemu glavarju, ki pa je podrejenim uradnikom vedno naročil, da naj postopajo z Gruško tolerantno (potrpežljivo)! Gruško je pozvala za obračun tudi komisija, ki je v Jugoslaviji prevzela likvidacijo deželne uprave, prejela pa je od njega

odgovor, da je položil obračun že dr. Lampetu in je s tem stvar zanj končana. Tako je prišla Gruški tudi Lampetova smrt prav.

Razun za prej omenjeno blago je prejel Salomon Gruška še 1.020.000 K, za kateri znesek je imel dobaviti fižol, kašo, proso, grah, ajdo, testenine in suhe gobe. Pri tem je bilo zanimivo to, da je obesil deželi na vrat 5551 kg suhih, črvihih, skvarjenih in popolnoma neužitnih gob, ki so takrat stale ogromno ceno, 1 kg pa 33 K. Vse blago, ki ga je dobavil na ta račun, je bilo — kakor pravi revizijsko poročilo — vredno le 363.170 K. Ker se je pri tej kupčiji kazal za deželo prevelik riziko, je deželni odbor kasneje odredil, da se ta kupčija odstopi „Deželnemu mestu za dobavo živine“. Gruška tudi o teh dobavah še ni predložil računa, vrnil pa tudi ni onih denarjev, ki so mu preostajali od prejete vsote 1.020.000 K, ker je poslal manj blaga in ker so se razuntaga še suhe gobe, v nakupni vrednosti 183.183 K, brezplačno vrnil prodajalcu v Moravsko Ostravo. Gruška je pri tej kupčiji zakrivil še drugo stvar. V Krakovu so namreč zaplenili tri vagone, v Lvovu pa en vagon fižola, ajde, ješprenja in graha, ki je bilo od Gruške kupljeno za deželo. Vrednost zaplenjenega blaga znaša 335.446 K in zadene izguba vnovčevalnico, ker je bilo z Gruško ob sklepu kupčije dogovorjeno, da on ni odgovoren za transport živil po železnici. Ta škoda znaša s tem, kar bi imel Gruška še vrniti, čez 650.000 kron, ki predstavljajo današnjo vrednost najmanj tri milijone kron. Kupčije z Gruško pa s tem še niso končane.

Dr. Lampetu je prišlo spomladi leta 1918. na misel, da bi bilo pametno napraviti veliko kupčijo s perilom. Mož se je takrat že potapljal in očitno se je ukvarjal samo še z mislijo, na kak način bi zadel terno, da bi z njo zamašil vse luknje, ki jih je napravil v gospodarstvo kranjske dežele in „Zadružne centrale“. Gruška se mu je zdel navzlic vsem lumparijam, ki jih je delal pri kupčiji z deželo, še vedno najprimernejša oseba, da mu spravi njegov veliki načrt v življenje. Gruška je zato dobil nova 2 milijona kron, da z njimi kupi perilo v Kijevu. Pismeno ponudbo je napravil Gruška za 100.000 garnitur perila (srajce, spodnje hlače) in 2000 aršinov platna, dalje brisalk, zdravniških plaščev itd. Glede cene Gruška ni dal v ponudbi točnega podatka, temveč je le namignil, da mu ni znano, koliko bodo znašale napitnine in drugi postranski izdatki. Preden je Gruška dal pismeno ponudbo, je ustno ponudil garnituro po 32 do 35 K. Nato se je Gruška odpeljal v Kijev. Prišedši nazaj na Dunaj se je izgovarjal, da je stvar zakešnela, ker nima opraviti z izvežbanimi trgovci, marveč z uradnimi osebami. Naznanil je tudi, da bo stala garnitura okroglo 50 K, ter da plača avstrijska vojna uprava garnituro iste kakovosti po 70 K. Na koncu konca je po izpovedi dr. Lampeta Gruška kupil perilo po 60 K. Mačka, ki so ga kupili v vreči, pa Ljubljana seveda do danes še ni videla. Docela negotovo je, če bo naročeno in z dvema milijonoma plačano blago sploh kdaj prišlo k nam ali ne. Tudi se še ne ve, če je res bilo kdaj blago kupljeno in če je kupljeno blago sploh bilo kaj vredno. Bržčas sta milijona izgubljena. Samo revizijsko poročilo pravi, da je „malo verjetno, da bi se denar mogel izterjati od Gruške, ki živi v tuji državi in o katerem ni znano, če in koliko ima premoženja in kje ga ima“. Tudi še ni danes

ugotovljeno, kdo bo trpel dva milijona, ali dežela ali „Zadružna centrala“, ker je Lampe celo stvar čudno mešal. Za nas je na tem mestu to vprašanje stranskega pomena, kajti pojasniti smo le hoteli, kako so delali slovenski katoliki kupčijo z židom in pokazati smo hoteli, kako jih je nabrisal žid na velikansko škodo ljudstva. Salomon Gruška je prejel od mož, katerim je SLS. svečano poverila vodstvo kranjske dežele, nad 4½ milijona kron (in to še dobrih kron, ki predstavljajo danes vrednost najmanj 20 milijonov kron), od katere vsote je večji del popolnoma izgubljen. Salomon mirno uživa neznano kje sadove svoje prebrisnosti in se lahko smeje, da je tako nabrisal slovenske patentirane katolike.

Dopisi.

Iz Poljan nad Škofjo Loko. Naš stari župnik Ramoveš je zapustil v ponedeljek Poljane po skoraj petinštiridesetletnem tukajšnjem bivanju ter se preselil v Kreše za Savo v pokoj. S solznimi očmi je zapustil naš kraj, trdno prepričan še pred letom dni, da bo tu tudi njegov zadnji počitek, brez vsakega slovesa, z gnevom in srdom na Poljance. Res, žalosten in nikakor primeren odhod. Mož kot 78letni starček že davno ni bil več sposoben za to mesto. Bil je zadnja leta silno trmast, ni se dal v nobeni zadevi pregovoriti, njegova je morala obveljati. Razume se, da je bilo tudi vse njegovo gospodarstvo temu primerno, silno starokopitno in zane-marjeno pri cerkvi in župnišču. Seveda se ljudje zdaj jezijo nanj z raznimi neprimerimi očitki, da ne rečemo še kaj več. Res, gospodarstvo je jo, a vse krivde se ne sme pripisati njemu. Po toči zvoniti je zastoj! Vsak pameten človek nam lahko očita: Zakaj ste mu pa pustili; prej bi se bili zgenili in potrebno ukrenili. Ko je bil čas zato, bi se bilo zastavilo pametno besedo. S sedanjim vpitjem ni prav nič doseženega razun, da kažemo svojo prejšnjo nesposobnost. Dobro je tudi znano, da se je držal toliko časa na svojem mestu le vsled svojega premoženja. Ze davno bi bil šel, da ni bil mož petičen. In višja cerkvena oblast, morda bolj ko kdo drugi, si je dala od njega zato plačati, nadejajoč se še enkrat obile dediščine. Tedaj kakor povsod tudi tukaj začetek in konec denar in denar, da rabimo svetopisemski izrek: „Zlato tele“. To je merodajno. Poleg tega pa zunanji blesk in posvetna moč. No poleg vseh slabosti, ki jih ne odobravamo, odločno obsojamo, in ki jih ima vsak človek v večji in manjši meri, je imel tudi dobre. Četudi je bil v gotovih zadevah celo maščevalen, vendar je v sili tudi potrebnim pomagal, veliko imetja prejšnje čase razmetal med potrebne, ne da bi zahteval povračila. In še veliko bi se dalo navesti v njegovo dobro stran. Bil je prejšnje čase vesten podpiratelj narodnih društev, posebno Ciril-Methodove družbe, in še drugih, v časih, ko je druga duhovščina odrekla vsako sodelovanje in ga zaradi tega celo črtila. In kar je res, je res. Četudi je imel v politiki svoje muhe in svoje posebne nazore, ki se niso več ujemali s sedanjimi časi, je bil odločen nasprotnik dr. Šusteršič-Lampetove politike in jo odločno obsojal. Bil je dalje v verskih zadevah strpen in ne fanatičen. Priznajmo odkrito: mož ni zaslužil tako žalostnega odhoda od tu brez vsakega slovesa. Kakor njemu v zasmeh, vsaj izgleda stvar tako, se pripravljajo od nasprotne stranke z vsem veličanstvom na sprejem novega župnika. Vse te priprave pa ne kažejo teh ljudi — duhovnikov in njih podanikov — v nobeni pravi krščanski lastnosti ponižnosti in pohlevnosti. Če bo dober, pameten in previden, bo to spoštovanje prišlo samo od sebe. Danes se zdržimo o njem vsake kritike in žal-besede, četudi so nam znane njegove lastnosti v njegovem dosedanjem službovanju. Po njegovih nastopih, delih in dejanjih ga bomo sodili in uredili svoje nastopanje kot stranka napram njemu. Povemo pa tu na vsa usta, da ga ne smatramo kaj več od nas drugih grešnih zemljanov, razun takrat ko izvršuje svoje cerkveno-verske dolžnosti. S Hosano ga boste sprejeli, glejte, da ne boste že čez leto dni vpili: Križajte ga, križajte ga, kakor nekdanj judje nad Kristusom! Res, dobil bo razdrapano župniho. In to ni nič čudnega. Dvema Bogovoma se ne more služiti. Bo li novi župnik dober kmet in slab ter površen dušni pastir ali pa narobe. Zato je že skrajni čas, da se ta cerkvena posestva, pod katerokoli obliko že obstoje, razprodajo in uredi duhovnom plače kakor drugim uradnikom. Toliko zemlje potrebnih ljudi je ravno tu v Poljanah, a najlepše posestvo je tu kot mrtva roka. Na vas, možje, je sedaj, bo li novi župnik gospodaril z vsem cerkvenim premoženjem kakor do sedaj neomejeno kakor bo hotel na vaše stroške. Kakor zadnji dogodki kažejo, je še veliko takih, ki bodo to pustili in ki jih po svetu imenujejo „podrepniki“. Drugi pa, ki niste zaznamenovani s tem imenom, pa stopite odločno na dan brez vsakega strahu z besedami: O našem premoženju pri cerkvi in občini bomo že sami odločevali kakor tudi v političnih zadevah.

Cerkijancem — ne njemu iz večine, ki se skriva v črni tiskovni plašč, a ne opaža, da ga izdajajo predolgi kraki, veljaj moja odkrita beseda. (Glej članek „Pred volitvami“ in to nadaljevanje. Op. ured.) Ker so naši bivši gospodarji vedeli, da jim je pogin neizogiben, so nasuli med ljudstvo več papirnatega denarja kot je bila vredna vsa Avstrija s cesarji vred. Računali so pač s tem, da bo imela naslednica, nova država, zaradi tega nepriključno več ko dovolj. Imeli smo vlado za vlado, in vsaka si je belila glavo, kako bi bilo zamenjati denar, ki je uveljavljen kar v šestih državah. Poizkušali so z žigosanjem, a so pričeli sleparji ponarejati žige, druga je bilo kolkovanje z 20odstotnim pridrzkom. Zopet so se pojavili sleparji, ki varajo ljudstvo, da so pridrški ničvredni in izvajajo nevednim priznanice za male vsote. Ono, kar je pridržno, je vaš gotov denar, ki se vam bo pri izmenjavi vračunal, ne dajte se motiti od nikogar, četudi je politični priganjač. Kolkovanje se je moralo izvršiti v najkrajšem času, ker so zaradi tega bile zaprte vse pošte in železnice. Naravno je tedaj, da niso mogli vsled kratkega časa vsi ljudje hkratu na vrsto in da so si marsikje nakopali člani komisij tudi sovraštvo na glavo. Dolga štiri leta sem opazoval uboge, sestradane Ljubljance, ki so v dolgih vrstah prezežali

pred pekarnami, da bi za drag denar kupili kosček kruha. Ko je na večer zmanjkalo, so se oni bledi, sestradani obrazi drugi dan zopet uvrstili s krušnimi kartami in zopet čakali in čakali, in molče prenašali trpljenje, glad, doma pa jim je umirala družina, sestrada deca, ki ni več poznala bele barve. Le-sem bi naj poslali vaše nesramne hujškalce! Da sem si morda ravno jaz pri žigosanju nakopal dozdevnih sovražnikov, mi je žal in tudi znano. Cista pa je moja vest, ker sem vestno izpolnjeval dano mi nalogo, ravnal se strogo po navodilih in nisem razlikoval prijatelja od neprijatelja v času javnega poslovanja. Zamerili so mi prijatelji, da jih nisem vpošteval pred drugim, a vedo naj, da sem pri takih poslih nepristranski in naj uvažujejo moje sovražnike v raznih oblekah, ki bi mi radi izpili poslednjo kapljo krvi, uničili mojo družino in požgali še sledove za menoj. No, tolaži me le njihovo krščansko načelo: „Sovražite se med seboj, nemir med vami“, ki jim omogoča, da bomo skupaj sedeli pred nebeškim tronom ali pa se cvrli v istem peklenskem kotlu. Ker me gospoda kar javno izpoveduje in moje grehe nosi na oltar širnega sveta, izpostavlja splošnemu zaničevanju, upam da mi bo usmiljeni Bog pokoro vračunal na njihovo kožo. — Glede onih krajcarjev, ki so nam jih obljubili, a dali še prav nič, nisem prav nič nejevoljen in prav nič ne zabavljam, če mi je preveč ali premalo, in tudi ruval se nisem prav nič za nje, iz srca bi jih rad prepustil onemu „v imenu večine“. Kakor se delo ceni, tako naj se plača, je moja navada. Če pride delavec ob 8. uri, ob 4. uri pa odide in mi računi 15 K, hrana in žganje tako nista nič vredna, je njegovemu delu primerno, če kdo takole okoli novembra v eni uri dobi za par očenasev par sto kron, je pač smatrati za nekaj priboljšek, onemu pa, ki prične kolkovati ob 8. uri zjutraj, zvečer sedi v uradu do 11. ure in računa do 4. ure zjutraj, zadnjo noč pa kar celo potegne v drugo jutro, res ni treba take zabave plačevati s tako ogromno vsoto. Ima res prav oni „eden“! Če veste zanj, kar k meni ga pošljite, da mu dam primeren kosček, sicer se mu lahko zgodi kakor psu, ki „ukrade kos mesa, ž njim čez vodo se poda“. — Pa Cerkljani imate moč! Vem, da jo imate, tudi jaz imam svojo, kaj ne, in imel sem jo tudi nad vami, a cista mi je vest, da je nisem nikdar zlorabljal. Dokaz naj vam je nejevolja mojega bivšega prijatelja, ki ni vpošteval, da je moje življenje štiri leta viselo na nitki in sem se vzdrževal le z umetnostjo in spretnostjo, nikdar pa drugemu v škodo. Dokaže naj vam tudi moj sorodnik Praznik, ki je marsikdaj užival iste dobrote kakor jaz. Jaz naj se bojim Cerkljanov? Ne, nikdar! Podnevi in v najtemnejših nočeh sem že brodil po vseh vaseh in gozdovih, s puško na rami in brez nje, nikdar mi ni nihče niti najmanj zalega storil in tudi danes, po dvajsetih letih, upam, da mi nihče pravih Cerkljanov ne bo storil ničesar zlega. Čemu pač? Cerkljanka je i moja žena, Cerkljanci moji otroci, na Cerkljanskem je naš dom in le neznisel bi bila, zaganjati se v družino, ki so ji niti razpredene v sorodstvu skoro po vsej občini. In član teli slednjih sem menda i jaz, vsaj je menda še v veljavi cerkveni zakon? — Poznam nprav in značaj naših Cerkljancev. Trd je, možat in prav pametno se da z njim pogovoriti, kakor hitro pa ugleda kakega „enega izmed večine“, pa je po njem. Smrtina ura, ta je šiba za slehernega zemljana, razlika je le ta, da imajo eni nebesa no onem svetu, drugi jih imajo pa pri polnih kletih vina že na tem svetu. — Učitelji imajo moč? Smešno. Nimamo je, pač pa poznamo pravico, ta je naša moč. Brez pravic, pri samih dolžnostih smo bili, z novo državo je pa žarek svobodnega solnca zasvetil i v naše vrste. Kot sužnje so nas prodajali na sejmihi, in kar so hoteli župniki, to je morala hoteti občina, kogar so se usmili oni drugi, in kdor je klonil, si je moral pustiti zarubiti svojo vest, zastaviti svojo pamet. Šola je namenjena vsem ljudem, pristašem vseh strank, zato naj bo izven strank, preko njenega praga naj ne gredo politične strasti; zato hodi učitelj samostojen uradnik, ne pa farovski hlapec. Izven šole pa sme učitelj istotako biti svojevoljnega prepričanja kakor duhovna gospoda. Danes se združuje vsak stan, zakaj bi se učitelji ne smeli, in če se, niso to naši grebeni, ne, stanovska samozavest je to. Škodovati jaz Cerkljanom nikdar nisem nameraval. Glede šolskega vprašanja pa le toliko omenjam, da izobrazbo znajo ceniti vsi, ki so kdaj hodili po svetu. V šoli je velik kapital, plodonosen. „Kolikor znaš, toliko veljaš“, vam je dejal gospod kaplan Tomažič, ki se je edini zanimal za šolstvo. Preureditev ne bo nikogar nič veljala, pač pa bo omogočala, da otroci, zlasti deklice, ne bodo po dve leti posedale v enem razredu, temveč bodo napredovale stopnjo za stopnjo, vedno više. Učiteljsko moč bo plačevala država. Učiteljske plače ostanejo vse v občini, ker vendar še nikdar niste slišali, da bi učitelj ob svojem odhodu odnesel iz „fare“ polne mavhe žlahtnega cvenka. Cerkljani, bodite kakršnega-koli prepričanja, svetujem vam le, da se ne pustite zavajati v osebna sovraštva in lažje vam bo živeti! Kar se pa mene samega tiče, pa veste, da vam jaz v vaših stiskah nisem nikdar gledal na obraz, ne če je star ali mlad, s krasto na ustnih ali brez nje, kadar in kjerkoli sem utegnil, sem vam pomagal, ne da bi vas izkoriščal. Če pa imam svoj ponos, je to moja nprav, vsaj je ponosen še petelin na gnoju; če bi pa šlo vo volji „enega v imenu večine“, bi že davno obvisela na avstrijskih vislicah g. Hribar in poleg njega

Josip Lapajne.

Kmetijstvo, trgovina in industrija.

g. Trgovski sporazum med Anglijo in Jugoslavijo. Angleška vlada je poslala v Beograd v svrhu sklepanja trgovskega sporazuma med Anglijo in Srbijo-Hrvatsko-Slovenijo, posebno odposlanstvo in pogajanja, ki jih je vodilo to odposlanstvo z našimi merodajnimi krogi, so imela popoln uspeh. Sedaj bodo mogli naši trgovci plačati blago iz Anglije v dinarjih po dnevnem tečaju in ne bodo več primorani iskati angleškega denarja.

g. Jugoslovanska elektriška družba se snuje, ki bo prevzela znamenito električno centralo na Fali ter v velikem slogu organizirala oddajo

električnega toka na našem ozemlju. Akcijski kapital nove družbe bo znašal 60 milijonov kron, ali pa dva milijona švicarskih frankov.

g. Državni dinarji, ki jih je dalo tiskati finančno ministrstvo, so začeli prihajati v promet. One po en dinar in pol dinarja je prevzela „Naradna banka“ kot svoje. Vlada je izdala razglas, da je ta dinarski drobiž ravno toliko vreden, kot stari bančni dinar. Male nove dinarske novce so pri nas dobili že žandarji in vojaki.

g. Belgrajska klavnica. V Beogradu je zopet začela delati velika klavnica, ki pet let, od začetka vojne, ni mogla poslovati. Sedaj je zopet popolnoma urejena in je začela s predelovanjem posebno svinjskega mesa za izvoz. Izvoz svinjskega mesa je bil v Srbiji zelo velik, večji od izvoza pšenice. Leta 1912. je bilo izvoženo pšenice za 15, svinjskega mesa pa za 18 milijonov dinarjev; samo suhih češpelj se je večjih več izvozilo. V novi, razširjeni državi doseže izvoz svinjskega mesa lahko svoto 100 milijonov dinarjev na leto!

g. Za apnenice. Po naredbi ministrstva za gozdove in rudarstvo ne sme podjetnik začeti z žganjem apna, dokler se od strani kompetentnega gozdarskega organa komisijonalno ne konstatira, da je pri dotični apnenici nabranega toliko goriva (drv ali premoga), kolikor je potrebno in da je vse gorivo, kakor tudi kamenje dobavljeno zakonitim putem. Za posamezno apnenico se mora po kubični vsebini določiti množina goriva. Tudi se sme kopati kamenje samo na za to določenih mestih, da se ne bi samovoljno uničevalo dobro zemljišče.

g. Cene premoga. Dočim stane premog pri nas 22 kron, stane amerikaški premog na Francoskem 30 frankov. Tudi v Švici je premog mnogo dražji in stane od 20 do 25 švicarskih frankov. V zadnjem času je Amerika prepovedala sploh vsak izvoz premoga, dokler ne bodo zagotovljene zaloge domačih podjetij.

g. Oddaja demobilizacijskega blaga. Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v Ljubljani bo v svoji seji po 15. januarju 1920 oddajala tračnice, barake, železniške vozičke za poljski tir in milarne. Že vložene prošnje za te predmete se bodo vpoštevale, nove prošnje naj se vložijo pravčasno z navedbo ponudnih cen.

g. Električna železnica Maribor - Prekmurje. Neki švicarski inženir, vodja velike elektrarne pri Fali na Dravi, je izdelal načrt za zgradbo električne železnice, ki bi bila napeljana iz Maribora do Pesnice, od tam en del do Luč, drugi del pa preko Sv. Lenarta v Prekmurje. Cela zgradba je proračunjena na pet do šest milijonov kron, in ker je ta železnica resnično nujno potrebna, je upati, da se kmalu dobi ta denar in železnica zgradi.

Politične vesti.

n. Čudna vest. Nekdaj je v Zagrebu izhajal dnevnik „Hrvatsko Pravo“, ki je bil popolnoma frankovski, torej v tuji službi proti narodu, iz katerega so izšli njegovi izdajatelji in uredniki. Glavno delo tega zloglasnega lista je bilo, delati razpor med Hrvati in Srbi, ker na tem razporu so si na Dunaju in v Budimpešti kuhali svojo juho največji sovražniki Jugoslovanov. Po naši osvoboditvi in ujedinenju so izdajalci, ki so stali v tuji službi, zbežali — seveda v Avstrijo, odkoder so dalje hujskali v nemških listih proti ujedinenju Jugoslovanov. Ampak izdajalci so izprevideli, da nam s tem ne morejo veliko škodovati in govori se, da mislijo sedaj v sporazumu z d'Annunzijem na Reki zopet izdajati „Hrvatsko Pravo“ in list vtihotapljati na Hrvatsko. Pa je menda že prepozno, ker danes menda uvidi že vsak človek, komu ta ljudje služijo.

Novosti.

n. Šolske knjige. Izšla je neka zemljepisna šolska knjiga, ki je vzbudila splošno ogorčenje. Pisatelj knjige je namreč kratkomalo „prisodil“ Trst, Gorico, Pulj i t. d. Italiji in niti z besedico ni omenil, da ti kraji pravzaprav spadajo k nam, kaj še da bi omenil, kaka krivica se nam godi, ko se nam hoče te kraje odvzeti. Kaj zasluži ta pisatelj? Najmanj splošno zaničevanje, oni, ki so tako knjigo odobrili, pa primerno lekcijo, da se bodo znali v bodoče ravnati in naročiti pisanje šolskih knjig ljudem, za katere se pozitivno ve, da res nacionalno čustvujejo, da se njihovi možgani niso v avstrijski službi že tako skisali, da ne morejo pojmiti, da je naši mladini potrebna narodna vzgoja. Ako bi imenovani kraji in ozem-

lja, na katerem se nahajajo, res prišli začasno pod Italijo, je dolžnost tudi šole učiti našo mladino, da so to po jeziku in narodu jugoslovanski kraji, ki jih moramo osvoboditi tujega jarma. To je vendar jasno in žalostno, zelo žalostno je, da se je našel človek, ki se nahaja gotovo v jugoslovanski državni službi in je te kraje brez besedice kratkomalo „prisodil“ Italiji. Še bolj je pa žalostno, da je ta in taka šolska knjiga mogla biti odobrena. Sedaj mislijo knjigo začasno potegniti iz prometa in prelepiti dotična izdajalska mesta v njej! To je naravnost smešno! Knjiga naj zgori na grmadi, brez ozira na stroške, v bodoče naj pa pišejo šolske knjige — kakor smo že omenili — ljudje, ki se jim v narodnem oziru lahko zaupa.

n. Zanimiva aretacija. V Brčki v Bosni je bil aretiran tamošnji odvetnik dr. Ambroz Dražić, ugleden član bosanske politične organizacije hrvatskih pravašev, ki bi radi Jugoslavijo razdelili na več držav. Aretiran je bil pa zato, ker je skrival razne dragocene reči, ukradene v beograjskem kraljevem dvoru in muzeju. Te predmete, ki imajo veliko vrednost, je dr. Dražić hotel sedaj spraviti v denar, pa ga je pravčasno zalotila roka pravice, njegovi politični somišljeniki pa tarnajo, da je bil aretiran radi svojega političnega prepričanja! Torej niti takih ljudi se ne bi smelo kaznovati, samo zato ne, ker so pravaši!

n. Pomanjkanje premoga. Zagrebška plinarna od nikoder ne more dobiti premoga, zaradi prometnih težav. Upati je, da dobi premog s Čehoslovaške in ako tega ne bo, se bo moral obrat plinarne znatno zmanjšati.

n. „Sokol Polje“ ima svoj redni občni zbor dne 18. januarja t. l. ob 14. (2.) uri v Vevčah pri bratu Avg. Kuharju.

n. V Laškem priredi Obrtniška zadruga dne 17. t. m. v dvorani hotela Henko „Obrtniški plesni raj“. Čisti dobiček je namenjen za dobrodelne namene.

n. Nered na poštah. Od vseh strani dobivamo pritožbe, da se „Domovina“ redno ne dostavlja. Mi oddajamo list na pošto ob ponedeljkih, sredah in petkih. Vsak naročnik bi moral zato imeti „Domovino“ v rokah v torek, četrtek in v soboto. Le oddaljenejšje pošte bi smele porabiti za dostavitev dva dni. Prosimo naročnike, da nam sporoče vsak slučaj zakasnitve, da bomo proti poštam, ki so netočne in delajo nered, primerno postopali. Kakor čujemo, se drugo časopisje dostavlja bolj redno kot naš list. Preskrbeli bomo naglo, da se po poštah ne bodo delale nobene izjeme!

n. Vjetniki prihajajo. Iz Italije se vrne v Split vsak dan 200 do 300 naših vjetnikov, ki jih Italija pušča domov.

n. Naseljevanje Makedonije. V Makedoniji se je dosedaj naselilo okoli 2000 družin iz Črne gore, Hercegovine in onih banatskih krajev, ki so jih dobili Rumuni. Delo naseljevanja je zvezano z velikimi tehničnimi in finančnimi težavami.

n. Sprejemanje v francosko trgovsko visoko šolo. Dijaki, ki so zmožni francoščine in želijo študirati na francoski trgovski visoki šoli v Parizu, naj se informirajo pri šefu francoske misije v Zagrebu o pogojih, pod katerimi se naši dijaki sprejemajo. Na tej šoli se nahajajo posebni tečaji za trgovsko in upravno znanost za upravitelje, industrijalce in trgovce.

n. Naši rokodelci začnejo izdajati v drugi polovici tega meseca list „Rokodelski pokret“, ki bo glasilo vsega rokodelstva v državi.

n. Shod mesarjev iz cele Slovenije se vrši 18. januarja ob 10. uri v veliki dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani. Razpravljalo se bo o stanovskih in gospodarskih vprašanjih mesarjev.

n. Društvo babic, s sedežem v Ljubljani, se je ustanovilo v svrhu zaštite interesov babic.

n. Gasilci v Oplotnici so imeli dne 4. t. m. redni občni zbor tamošnje požarne brambe, pri katerem je bil zopet izvoljen dosedanji načelnik Fran Petelinšek, za njegovega namestnika pa Anton Strnad, najboljši dokaz zaupanja, ki ga odbor uživa, četudi se mu je od gotove strani čitalo, da bo društvo uničil; medtem se nahaja v društveni blagajni okoli 1000 kron in tudi je bil popravljen. Društvo priredi dne 18. t. m. plesni venček, katerega naj se udeležijo vsi, ki jim je do procvita društva.

n. V angleškem ujetništvu umrli ujetniki. „Slovenski Rdeči križ“ v Ljubljani javlja: V angleškem ujetništvu so umrli: Hočevar Anton, desetnik, 17. pp., umrl okoli 15. junija 1918, pokopan v Perghele Ridge; Dimnik Jožef, 17. pp., ujetniška št. 18.174, umrl okoli 15. junija 1918, pokopan v Perghele Anea, vzhodno od Sartori; — Adiamio Karel, 17. pp., umrl okoli 15. junija

1918, pokopan v Perghele Anea; — Bizilj D., ujetniška št. 27.284, 17. pp., umrl 21. junija 1918 v General Hospital, London, pokopan 22. junija 1918; — Majerhold Franc, desetik 17. pp., umrl 15. junija 1918, pokopan v Perghele Anea. Svojci zgoraj navedenih naj naznanijo „Slovenskemu Rdečemu križu“ v Ljubljani svoje naslove.

n. Ubegli ljubljanski „graščaki“. Z ljubljanskega gradu, kjer so bili zaprti, je pobegnilo sedem nevarnih kaznjencev: Weiss, Lesar, Rustja, Spolar, Košir, Geršak in Mlakar; poslednji je bil ravnokar obsojen na štiriletno ječo. Ubezniki so prevrtili 70 cm debel zid, prišli skozi luknjo v drvarnico, od tam na hodnik in potem — hajd v zlato prostost. Ampak za take ljudi ni prostost, ker so nevarni svojim soljudem in zato so se tudi nahajali pod ključem, da bi se kesali za svoja slaba dejanja in se poboljšali. Enemu ubeznikov tudi ni bila mila usoda, ker so ga kmalu po ubegu prijeli na Laverci. Upati je, da se tudi drugih šest ne bo dolgo veselilo zlate prostosti in delalo škodo pridnim ljudem, ki se preživljajo s poštenim delom.

n. Človeški plod v vodovodnem lijaku. Na trnovsko policijsko stražnico v Ljubljani je prišla neka ženska lepo razvit, osem tednov star človeški plod, ki ga je našla v vodovodnem lijaku neke hiše v Cerkveni ulici. Na lice mesta je odšla takoj policijska komisija z zdravnikom dr. Derčem. Na policiji se je potem sama javila neka ženska, ki je priznala, da je ona abortirala, ampak brez sile; ona je ločena žena in se nahaja v zelo bednem položaju.

n. 45.000 K brez gospodarja. V mesecu decembru lanskega leta je našel neki železniški uslužbenec na ljubljanskem glavnem kolodvoru kovčeg, katerega je izročil v uradno shrambo. Ker se ni za njega nihče oglašil, so ga detektivi na kolodvorski policijski ekspozituri uradno odprli. Kovčeg je iz rjavega usnja, v njem je črna moška obleka, več perila, budilka in pokvarjena žepna ura, povrhu pa še ček banke J. Godman iz Hamiltona v Kanadi na naslov Ogrske komercialne banke v Budimpešti; tisti, ki ček banki prezentira, dobi 45.000 ogrskih kron. Kdor bi o lastniku kovčega kaj vedel, naj to naznani revirnemu policijskemu nadzorniku g. Ljubiču na ljubljanskem kolodvoru.

n. Cigan pred sodiščem. Pred ljubljanskim deželnim sodiščem se je moral zagovarjati cigan Jurij Hudorovič, konjski mešetar, ker se je na nekem semnju skregal s policisti in jih psoval. Zagovarjal se je prav po cigansko in je rekel na koncu, da ga naj kar ustrelijo, ako ni vse resnično kar je povedal. No, pa sodišče ni tako krvočno in je obsodilo Hudoroviča samo na štiri mesece strogega zapor.

n. Nedeljski promet na južni železnici. Od nedelje, 11. t. m., bodo zopet vozili osebni vlaki na južni železnici, ravnotako kot ob delavnikih.

n. Prijeti tihotapci. V Lajtersbergu pri Mariboru so prijeli policisti in orožniki celo tihotapsko družbo 27 oseb.

Dobri orodni kovači

za izdelovanje poljedelskega orodja
(plužnih delov, lopat, sekir itd.)

se sprejmejo v delo ob ugodnih pogojih
v jeklarni na Ravnah

(Guštanj Ravn, horoško, Jugoslavija).

Vpoštevali se bodo le kovači, ki so že izdelovali poljedelarsko orodje na vodnih kladivih; zgledati se je pismeno prilože naj se prepisi izprijeloval.

n. Dve utopljenki. V Ljubljani so našli pod vasjo Slape dve utopljenki. Prva je bila v vodi kakih 14 dni in je kakih 25 let stara. Druga je bila v vodi en dan in je stara kakih 20 let. Obe sta iz delavskih slojev.

n. Dražba lova. Lov krajevne občine Križe se odda v zakup potom javne dražbe za dobo od 1. marca 1920 do 28. februarja 1925. Pogoji se morejo zvedeti pri okr. glavarstvu v Kranju.

n. Zaprti so v Ptuju 31. decembra l. l. verižnika in tihotapca Martina Gajška iz Zetal, ki

se mu ni ljubilo delati in je rajše verižil s sladkorjem, soljo, tobakom in petrolejem. Ko bi vsaj vse verižnike prijeli, bi se vsaj nekaj dobilo za pošteno ceno.

n. Pogorelo je poslopje Juriju Krivcu, posestniku v Zetolah (na Štajerskem). Zgorel je živež za ljudi in živino, rešiti se je dalo prav malo. Ogenj je izbruhnil okoli 11. ure ponoči in sumi se, da ga je zanetila hudobna roka, ker dobijo se ljudje, ki so hujši od zverine in imajo veselje na tem, da pahnejo svojega sočloveka v nesrečo.

Zadnje vesti.

RAZDOR V OPOZICIONALNEM BLOKU?

LDU. Beograd, 10. jan. Dr. Laginja je ministrskemu predsedniku Ljubi Davidoviću poslal poziv, da naj se krona in dinar zamenjata v razmerju 1:1 v istem zmislu, kakor je to zahtevala konferenca JDS. dne 2. januarja t. l. v Ljubljani. Stvar je vzbudila veliko pozornost v Beogradu, to pa zategadelj, ker je s tem prišlo do zloma v opozicionalnem bloku med radikalci in pristaši Narodnega kluba. Radikalci namreč z vso vnemo branijo relacijo 1:4 in očitajo finančnemu ministru Veljkoviću, da je napram kronskim interesom preveč popustljiv.

K REFORMI VALUTE.

Beograd, 11. jan. Včeraj v nedeljo bi se imela vršiti plenarna seja ministrskega sveta, na kateri bi se rešilo vprašanje valutne reforme. Ker je mnogo ministrov odsotnih iz Beograda, se bo odločilna seja vršila danes. Finančni minister dr. Veljković se je vrnil danes zjutraj iz Sabca, kamor se je odpeljal skupno z ministrskim predsednikom v petek.

Beograd, 11. jan. Proti Veljkovićevim načrtu glede zamenjave krona z dinarjem po relaciji

4 proti 1 se pojavlja odpor tudi med ministri iz srbskega teritorija. Nekateri ministri poizkušajo najti kompromis med Veljkovićem in med ono grupo ministrov, ki zahtevajo zamenjavo krona za krono. Minister dr. Kramer vztraja pri svoji zahtevi, da se zamenja krona za krono.

Beograd, 11. jan. Glavna komisija za valutno reformo je razpuščena. Člani te komisije so bili: dr. Bajkić, dr. Radosavljević, Voja Marinković, grof Kulmer in dr. Brezigar. Kakor je znano, se ta komisija ni zedinila v valutnem vprašanju. Posebno dr. Brezigar in grof Kulmer sta nasprotovala Veljkovićevemu načrtu.

SUSTERSIČEVA ŽENA SPIJONKA?

Žena dr. Sustersiča, ki se je nahajala v zadnjem času v Ljubljani, je nenadoma izginila iz mesta. Misli se, da je s ponarejenim potnim listom odšla v Švico k svojemu možu. No, veselega svojemu možu ne bo mogla nič poročati, ker se je lahko prepričala, da za dr. Sustersiča v Jugoslaviji ni mesta. — Sumljiva pa je vsa ta reč. Zakaj je Sustersičeva žena sploh pustila moža v Švici in prišla na Slovensko in potem tako skrivnostno izginila? Da ni v zvezi s temi ali onimi našimi sovražniki?

Razno.

r. Borba proti navijalcem cen v Zagrebu. V Zagrebu je bilo kaznovanih 18 oseb zaradi navijanja cen in sicer na zapore in na globo, ki znašajo skupno 120.000 kron! Ta denar se porabi za nabavo življenjskih potrebščin za siromašno prebivalstvo v Zagrebu. — Zanimivo je, da so vsi ti navijalci cen — razen dveh ali treh — sami Židje! Ali v Zagrebu razum Židov sploh ni drugih trgovcev, ali pa samo Židje navijajo

cene? No, pri nas nimamo židovskih trgovcev, pač pa veliko več kot preveč krščenih Židov, ki so ravno taki navijalci cen. Vse prave Žide in te naše nekrščene Žide bi mi radi videli v zaporih in pri plačevanju primoranih glob, ki bi se potem porabile za nabavo živil revežem! Ampak navijalcev cen nikdar kaznovati samo z globo, ker temu se tak-le brezvestnež samo smeje. Ako bo pa moral v zapor, se gotovo ne bo smejal!

r. Tifus v Lvovu. V Lvovu so zaradi tifusa zaprti vse šole do 4. februarja t. l.

Tiskovna zadruga v Ljubljani

priporoča sledeče knjige in časopise:

- Dostojevskij: Besi. Roman v dveh knjigah. Broš. 30 K, vez. 40 K, poštnina 1-40 K.
- Goncourt Dekle Eliza. Roman. Broš. 8-50 K, vez. 11 K, pošt. 70 v
- Jos. Jurčič, Zbrani spisi. I. zv. Uredil dr. Prijatelj. Broš. 15 K, poštnina 1-20 K.
- Stritarjeva Antologija. Uredil dr. Prijatelj. Broš. 16 K, vez. 20 K, pošt. 1-20 K.
- Cvetko Golar: Rožni grm. Broš. 6 K, vez. 9 K, pošt. 70 v.
- Fran Milčinski: Tolovaj Mataj. Pravljice. Vez. 10 K, pošt. 1 K.
- A. Sič: O slov. narodnih nošah. K 3-50, pošt. 50 v.
- A. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. I. del K 12, pošt. 80 v.
- Dr. Al. Zalokar: O ljudskem zdravju. Broš. 4 K, p. 70 v.
- Dr. B. Derč: Dojenček, njega negovanje in prehrana. Broš. 4 K, pošt. 70 v.
- Dr. J. Demšar: Spolne bolezni. Broš. 6 K, pošt. 70 v.
- Ljubljanski Zvon. Izhaja vsak mesec in prinaša povesti, pesmi in razne članke. Celoletna naročnina znaša 70 K.

Knjige in Ljub. Zvon se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Primešaj „MASTIN“ krmi.

Če živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretnosti, potem se pospešuje redilnost, valed tega težka živina, mast, meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška Mastin. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmlila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek Mastin je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat poizkušajo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja sme Mastin prodajati vsak trgovec in konsumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštni dopisnici v izdelovalnici Mastina, to je

lekarnar Trakóczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) Mastina za 20-50 K poštnine prosto na dom. Od tam se pošlje Mastin s prvo pošto na vse kraje sveta.

Delniška glavnica:
K 30,000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerva: okrog
K 10,000.000

Centrala: Trst.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in žiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.
Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in ino-emška mesta.

Daje predujme: na vrednostne papirje in na blago, ležere v javnih skladiščih. Daje trgovske kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica šte. 2.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

Delniška glavnica z rezervni in zakladi
okrog **28,000.000 kron.**

Sprejema
vloge na knjižice in tekoči račun
proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih
papirjev, valut in dovoljuje
vsakovrstne kredite.